

Meerjarenstrategie KNIR 2024-2027

Achtergrond en vertrekpunt van deze notitie

Deze meerjarenstrategie presenteert de kerndoelen van het KNIR en de nieuwe instrumenten om deze te behalen. Het volgt op het meerjarenplan van 2018-2022 van de hand van voormalig directeur prof. Harald Hendrix. Na het afzwaaien van laatstgenoemde is er een wat onrustige periode geweest door frequente wisselingen in de directie en de Covid pandemie, die op internationaal opererende instituten groot effect had. Het directeurschap had een tijdelijk karakter tijdens interim-directeur prof. Elmer Sterken, een door de Covid pandemie voortijdig beëindigd directeurschap van prof. Roig Lanzillotta voordat hij een meerjarenstrategie kon opstellen, en een aanvankelijk interim-directeurschap van Stek. In combinatie met de ambitie om het KNIR grondig opnieuw uit te vinden, is ervoor gekozen de nieuwe strategie stapsgewijs op te bouwen met tussentijdse evaluaties. Een aanzet voor de nieuwe strategie vormden de SWOT-analyse olv prof. Sterken en Stek en een aantal notities over onderzoek en onderwijs sinds 2020 van Stek (als portefeuillehouder onderzoek en later interim-directeur). Die notities zijn in de tussentijd in verschillende vorm aan de Wetenschappelijke Adviesraad en het CvB voorgelegd.

Bij het vormgeven van de nieuwe strategie is opnieuw op fundamenteel niveau gekeken wat het KNIR kan en wil zijn gezien zijn unieke expertise, netwerk en locatie. Belangrijke vragen die al langere tijd spelen betreffen onder meer:

- hoe optimaal gebruik te maken van de positie van het KNIR vis-à-vis de behoeften van het Nederlandse academische bestel (complementariteit aan veranderend academisch landschap)
- de internationale zichtbaarheid en de (voor het functioneren op alle vlakken essentiële) reputatie van het KNIR, en de rol van het KNIR in de internationalisering van studenten en onderzoekers
- de samenhang van onderzoek en onderwijs tussen de hoofddomeinen geschiedenis, kunstgeschiedenis en oudheid
- de vanuit het Nederlandse academische bestel gewenste disciplinaire verbreding (gescheiden organiseren, of inzetten op synergie met de hoofddomeinen), in combinatie met behoud cq versterking van de bestaande expertise
- de onderwijs-onderzoek verhouding (ook ivm ontwikkeling wetenschappelijke staf)
- het type onderwijs en studenten (in eerdere strategieën: 'campus of excellence', grote groepen excursie model vs. klein en gespecialiseerd)
- de rol van het KNIR in de promotie van culturele initiatieven en meer algemeen maatschappelijk

Op grond van de SWOT en feedback van de WAR, het CvB van de RUG en overige experts is er unaniem scherp gekozen voor een nadruk op onderzoek, onderzoeksgedreven onderwijs voor gevorderde studenten en 'early career scholars', en internationalisering. Deze koers wijkt af van een eerdere nadruk op breed onderwijs voor met name 'excellente' studenten (met breed profiel zoals bijv. bij de university colleges), de relatie met de Nederlandse academie, en culturele evenementen.

Het CvB van de RUG heeft de nieuwe focus op internationalisering en onderzoek bij Steks benoeming als wetenschappelijk directeur omarmd en versterkt door het instellen van een fulltime directeur bedrijfsvoering die ter plaatse verantwoordelijk is voor de dagelijkse bedrijfsvoering van het instituut. Om de nieuwe focus op onderzoek kracht bij te zetten heeft het CvB bovendien een startsubsidie toegekend om een onderzoeksproject op te zetten dat onderzoekers van het KNIR, de RUG en overige (internationale) onderzoekers bij elkaar brengt.

KNIR in het kort

Het Koninklijk Nederlands Instituut in Rome (KNIR) heeft als taak het Nederlandse wetenschappelijk onderzoek en onderwijs te bevorderen door academische activiteiten te ontplooiën en activiteiten van onze partnerinstituten te faciliteren. Gekoppeld aan het onderzoeksprogramma van het instituut en aan de plaats waar onze stadsvilla zich bevindt, biedt het KNIR intensief onderwijs op alle niveaus aan. Het zoekt daarbij voortdurend naar mogelijkheden om studenten en jonge onderzoekers kennis te laten maken met Rome en met de grote verscheidenheid en rijkdom aan wetenschappelijke bronnen die Rome te bieden heeft, en hen vertrouwd te maken met speciale onderzoeksmethoden en -praktijken die zij in Nederland niet (meer) kunnen leren.

Als vooruitgeschoven post vervult het KNIR een verbindende rol tussen de Nederlandse academische wereld en gerenommeerde Italiaanse en internationale instituten in Rome. Omdat het instituut studenten en wetenschappers van diverse universiteiten en disciplines bij elkaar brengt, jaagt het contacten en samenwerkingen binnen de Nederlandse academische gemeenschap aan. Het instituut is actief deel van de rijke en prestigieuze wetenschappelijke en culturele infrastructuur in Rome en het Vaticaan, en stimuleert zo ook het uitwisselen van gedachten en samenwerkingen met de Italiaanse en internationale gemeenschap.

Die bijzondere infrastructuur is zelf het gevolg van de unieke positie die Rome in de wereld inneemt als zelfverklaard middelpunt en als bron van kennis van uiteenlopende soort over de gehele bewoonde wereld. Rome en het Vaticaan hebben zich millennia lang opgeworpen als politiek, religieus en cultureel centrum van de regio, de natie, de Méditerranée, het imperium, de kerk, de wereld, en die pretentie heeft de stad Rome ook in materiele zin vormgegeven en gevuld met een welhaast krankzinnige rijkdom aan instellingen, archieven, musea, en collecties.

Onderzoek en onderwijs aan het KNIR maken bij uitstek gebruik van deze context en richten zich op de dynamiek en op de veelzijdigheid aan betekenissen van Rome als centrum van de wereld. Dit onderzoek is afwisselend mono-, multi- en interdisciplinair en omvat de gehele Romeinse geschiedenis van het uitdijende Romeinse Rijk in de Oudheid tot het hedendaagse Cinecittà. Ooit begon het Nederlands Historisch Instituut in 1904 als platform om de Nederlandse geschiedenis te onderzoeken in de destijds geopende Vaticaanse archieven.

Nu kijken wij, startend vanuit de traditionele KNIR-aandachtsgebieden van Oudheidstudies, Geschiedenis en Kunstgeschiedenis, voorbij Italië, Nederland en Europa, en beschouwen de gehele wereld in relatie tot Rome als potentieel werkterrein. In dit proces staan reflectie op de aan het KNIR aanwezige disciplines en perspectieven – juist ook die van Rome als centrum - hoog op de agenda. Nieuwe disciplines, methoden en niet romano- en eurocentrische benaderingen zijn hierbij essentieel. De ambitie voor de komende periode is om vanuit het overkoepelend concept van 'Rome in de wereld en de wereld in Rome' het onderzoeksprofiel van het instituut gestalte te geven. Op die manier willen wij vanuit een gedeeld concept disciplinair verbreden en internationaliseren. Om de juiste condities te scheppen voor interactie, is het noodzakelijk om de thematische samenhang van KNIR-onderzoek vorm te geven en zichtbaar te maken in onze onderzoeks- en onderwijsactiviteiten.

Doelgroepen

Het KNIR kan binnen het Nederlandse universitair bestel optimaal toegevoegde waarde tot stand brengen door juist dát mogelijk te maken wat studenten en onderzoekers in Nederland niet kunnen doen. Deze complementariteit is dynamisch, want afhankelijk van de ontwikkelingen in de Nederlandse academie, en de strategie van het instituut zal flexibel en proactief moeten blijven. De kans om aan het KNIR met andere onderzoekers van heel verschillende achtergronden in contact te komen kan nieuwe perspectieven openen en vernieuwende methoden en denkwijzen aanreiken. De impact van deze confrontatie is maximaal bij gevorderde studenten en jonge onderzoekers. Die brengen al een disciplinaire basis mee maar zijn wendbaar genoeg om nieuwe prikkels om te zetten in een vernieuwende blik op het eigen onderzoeksobject. Dan spreken we over de gevorderde MA en RMA studenten, getalenteerde afgestudeerden die een PhD subsidie willen bemachtigen, PhD studenten en postdocs.

Voor gevorderde onderzoekers is het KNIR niet alleen een uitstekende basis voor het uitvoeren van eigen onderzoek in de bibliotheken, musea en laboratoria van het KNIR en de andere instituten in Rome, maar ook een plek om met een kleine onderzoeksgroep of workshop gefocust en ongestoord samen te werken aan een nieuw project(voorstel). Anderzijds vormt het instituut een goed platform voor congressen of publieke lezingen die door de inbedding van het KNIR in het Romeinse internationale circuit een hoge zichtbaarheid krijgen. Vanuit het KNIR is het wenselijk om onderzoeksgroepen voor langere tijd aan het instituut te verbinden, om maximale interactie en meerwaarde te kunnen garanderen. Voor de projecten geeft het zekerheid in de programmering en extra zichtbaarheid.

Onze strategie richt zich op drie hoofdpunten:

- 1) Verbreding aan de hand van een verbindend concept “Rome in de wereld en de wereld in Rome”, en een multidisciplinair onderzoeks- en onderwijsproject waarin de KNIR-staf samenwerkt met RUG collega’s naar de impact van klassieke koloniale ideologieën op (vroeg)modern kolonialisme
- 2) Focus op onderzoek en onderzoeksgedreven onderwijs, inclusief vaardigheidengericht onderwijs en nieuwe daarbij passende leervormen
- 3) Ontsluiting van de archieven en datasets die het KNIR beheert en analyse van het instituut zelf in historisch perspectief

1)

Verbreding in discipline, periode en plaats

Qua disciplines heeft de nadruk traditioneel gelegen op oudheidstudies en archeologie, kunstgeschiedenis en geschiedenis. De hoogtijdagen van het Romeinse rijk, de Renaissance en de 19^e en 20^e eeuw vormen altijd belangrijke onderzoeksvelden. Wij willen dit de komende periode aanvullen met aandacht voor minder bestudeerde perioden en perspectieven. Dit is ook nuttig als contextualisering voor de bestaande aandachtsvelden. Niet alle disciplines weten de weg al naar het KNIR te vinden, dus daar is de komende jaren directe sturing en een proactief beleid nodig. Zo zullen wij actief werven voor onderwijs en onderzoek naar de pre- en protohistorie, Arabische invloeden, de rol van Noord-Afrika in de Méditerranée in het algemeen, en de Byzantijnse periode en de Middeleeuwen. De nieuwe cursus ‘Byzantine Rome’ en het project naar het jaar 1000 AD van onze eerste Museum Fellow vormen de eerste tastbare resultaten. Archeologisch onderzoek naar pre-Romeinse en rurale gemeenschappen, met bijbehorende field schools en stages in de

Apennijnen, bieden tegenwicht aan de traditionele nadruk op urbane Romeinse contexten. Geografisch zullen wij de komende periode uitbreiden met onderwijs en onderzoek dat verbanden legt naar Sub-Sahara-Afrika en de Amerika's, waarvoor in Rome veel uniek bronmateriaal aanwezig is in musea en kerkelijke archieven.

Conceptuele samenhang: Rome als mondiaal informatieknooppunt

Om in de verbreding cohesie te behouden, en daarmee de voorwaarden voor zinvolle interactie te scheppen, is het van belang een gemene deler te definiëren. Wij zien die gemene deler in het concept van Rome als mondiaal informatieknooppunt: onderzoek aan het KNIR is altijd verbonden aan Rome, als niet als studieobject dan wel als bron van informatie over elders in de wereld. Dit concept aanhouden bij disciplinaire verbreding is strategisch: zo kunnen wij nieuwe vakgebieden en methoden op een logische, complementaire manier inbedden. Idealiter trekken wij zo activiteiten en projecten aan die niet op zichzelf staan maar juist iets toevoegen aan de klassieke interessegebieden, door een ander perspectief te bieden of door innovatieve onderzoeksmethoden te introduceren. Een eerste praktisch voorbeeld voor dit mechanisme voor verbreding is de cursus 'Collecting the World in Rome'. In deze cursus staan de collecties van Zuid- en Midden-Amerikaanse inheemse groepen in Romeinse musea en verzamelingen, en hun rol in de vroegmoderne wetenschap en cultuur in Europa, centraal. De disciplines museologie en collectiegeschiedenis spelen hierin een hoofdrol.

Gezamenlijk thema Oudheid, Geschiedenis en Kunstgeschiedenis

Als focus voor deze strategieperiode heeft de wetenschappelijke staf onderzocht waar raakvlakken zijn voor ons onderzoek en onderwijs, en daarmee ook voor de uitstraling naar ons publiek. Wij hebben vastgesteld dat het thema kolonisatie en kolonialisme in diachroon perspectief veel kansen biedt voor samenwerking en ook voor verdere verbreding in onderzoek en onderwijs. In een meer specifieke uitwerking hiervan ontwikkelen wij momenteel een onderzoeksproject met de werktitel 'Classical Repertoires in Settler Colonialism', waarvoor de RUG een substantiële subsidie heeft toegekend (zie ook beneden). Met de KNIR-staf en collega's aan de RUG en andere instellingen onderzoeken wij de interactie tussen de beeldvorming van kolonisatie in de Oudheid, de 'ontdekking'/kolonisatie van de Amerika's en Afrika in de vroegmoderne periode, en de Italiaanse/fascistische koloniale projecten in Italië en Afrika. Alle drie hoofddomeinen van het KNIR kunnen hieraan bijdragen en het lopende onderzoek van de huidige stafleden evenzo. De gemeenschappelijke deler helpt zo om meerwaarde en interdisciplinaire discussie op gang te brengen. Qua disciplinaire verbreding willen wij in de eerste plaats de uitbreiding verkennen in de richting van de sociale wetenschappen, met name culturele antropologie en sociologie, en in velden in de geesteswetenschappen die thans niet aan het KNIR vertegenwoordigd zijn, zoals American studies en International Relations. Het thema van kolonisatie en kolonialisme van de Oudheid tot nu, in brede zin, zal ook leidend zijn bij de selectie van sprekers voor de KNIR Research Dialogues.

2) Onderwijs: thematische cursussen, vaardigheidsonderwijs en stages

Het beoogt KNIR met name gevorderde studenten en jonge onderzoekers kansen te bieden om kennis te maken met het doen van onderzoek, gebruik makend van de uitstekende onderzoeksfaciliteiten op en rond het KNIR, de brede expertise van de staf en bovenal van het enorme kennisreservoir dat in Rome aanwezig is. Het onderwijs aan het KNIR willen wij, meer nog dan voorheen, verbinden aan onderzoeksprojecten. Het onderwijs richt zich daarbij op specifieke onderzoeksmethoden en -technieken waarvoor in de reguliere programma's in Nederland steeds minder ruimte of expertise is. Delen van het onderwijsprogramma worden geïntegreerd in de onderzoeksprojecten, bijvoorbeeld als stages. We willen daarmee de afstand tussen onderwijs en onderzoek, en die tussen bursalen, fellows, en meer ervaren onderzoekers en de staf kleiner maken.

Globaal onderscheiden we drie typen onderwijs: ten eerste brede introductiecursussen om studenten al vroeg in aanraking met Rome en het KNIR te brengen. Hier valt de BA cursus Roma Caput Mundi onder, en de minor Rome-Florence. Daarnaast hebben we de klassieke 10-14-daagse cursussen voor MA, RMA, PhD niveau met een concept als uitgangspunt, waarbij gebruik gemaakt wordt van de locatie in Rome voor excursies, typisch afgesloten met een essay. Daarnaast programmeren we vaardigheden-georiënteerd onderwijs. De al langer lopende cursus Latijnse epigrafie op locatie is daarvan een goed voorbeeld. Een recent voorbeeld is de cursus 'Archival politics': Rome staat hierin niet centraal, maar wel de manier waarop in Romeinse archieven kennis selectief gedocumenteerd (en geopenbaard) wordt.

Voor het onderwijs dat op vaardigheden gericht is willen we gebruik maken van nieuwe, flexibele formats. Bijvoorbeeld intensieve workshops om een bepaalde techniek of methode onder de knie te krijgen, van 3D modelleren met fotogrammetrie tot de restauratie van aardewerk. Bij dit format wordt een intensieve introductie van de methode en het materiaal gevolgd door een meer zelfstandige stage. Ook de archeologische field schools, in de topsite van Satricum, de Apennijnen en in Portugal, zijn gericht op het verwerven van specifieke vaardigheden. Ook bij het vaardighedengerichte onderwijs speelt de locatie van het KNIR een sleutelrol. Omdat archeologische vondsten en kunsthistorische objecten niet geëxporteerd mogen worden, kunnen Nederlandse studenten zelden een scriptie over nieuw materiaal schrijven, en zijn ze gedwongen tot secundair literatuuronderzoek. Op het KNIR hebben we onder meer met dit doel een laboratorium ingericht waar studenten en onderzoekers met archeologische vondsten en andere materiele objecten zoals afbeeldingen en manuscripten kunnen werken. Studenten kunnen zo meewerken met het onderzoeken van eerstehands materiaal en publiceren mee met de onderzoeksgroep. De eerste practica hebben zich gericht op bijvoorbeeld de restauratie van metalen vondsten en terra sigillata, en het uitwerken van de orientaliserende tombes van Crustumerium, waar de RUG een belangrijk opgravingsproject leidt. Het lab is hiermee een belangrijke schakel in onze koppeling van lopend onderzoek aan onderwijs. De kwaliteitsborging van ons onderwijs is bij de examencommissie van de RUG belegd. Andere thema's voor praktijk- en vaardighedengericht onderwijs die wij voor ogen hebben zijn paleografie, GIS voor humaniora, digital archaeology en boekwetenschappen.

3) Het KNIR en zijn cultureel erfgoedbronnen in historisch perspectief

De komende jaren willen wij de geschiedenis van het instituut, zijn onderzoekers en zijn multimediale collecties beter begrijpen. Naast de collectie boeken van de bibliotheek beheert het instituut een veelheid aan databanken, archieven en objecten waarvan de totstandkoming en precieze inhoud vaak niet goed bekend is en niet of nauwelijks bestudeerd en gedigitaliseerd is. Het gaat hierbij om fotoarchieven, de opgravingsdocumentatie van de archeologische opgravingen die door het KNIR uitgevoerd zijn in de Santa Prisca, maar ook om de parochiale archieven van Rome, en een digitale database met landschapsarcheologische gegevens van Italië en het westelijke mediterrane gebied. Daarnaast is er een

aanzienlijke hoeveelheid archeologische vondsten verspreid over het gebouw die niet in kaart zijn gebracht. De komende jaren willen wij stapsgewijs verder werken aan de ontsluiting van deze belangrijke primaire bronnen en hulpmiddelen. Dit kan bij uitstek uitgevoerd worden met de boven beschreven nieuwe onderwijsvormen van stages en practica. Het nieuwe lab, dat zowel op de analyse van fysieke objecten als op digitale bewerkingen is ingericht, zal hier een belangrijke rol in spelen.

Daarnaast willen wij de komende periode de aandacht richten op de historische rol van het KNIR zelf. Zo bereiden wij een onderzoeks- en onderwijsproject voor naar de rol van prof. Godefridus Johannes Hoogewerff (1884-1963) tijdens de opkomst van het fascisme. Hoogewerff was directeur van het Nederlands Historisch Instituut van 1924 tot 1950, en opende het nieuwe gebouw van het instituut aan de via Omero in 1933 in bijzijn van Benito Mussolini. Het 100-jarige jubileum van de aanstelling van Hoogewerff is een mooie aanleiding voor een reflectie hierop, die zal worden gecoördineerd door onze nieuwe directeur Kunstgeschiedenis.

Reflectie op de geschiedenis van de eigen vakgebieden kent een lange en sterke traditie aan het KNIR, en wij willen deze belangrijke component in de komende jaren verder brengen, systematiseren en toegankelijker maken.

Instrumenten waarmee de agenda wordt aangedreven

We introduceren hieronder verschillende instrumenten die het onderzoeksklimaat van het KNIR verder versterken. Door omschreven formats te bieden, helpt deze structuur om toekomstige projecten en samenwerkingen efficiënter vorm te geven. Daarnaast willen we met deze structuur het KNIR-onderzoek zichtbaarder maken.

- Beurzenprogramma en de KNIR Debates

Het KNIR ondersteunt jonge onderzoekers, RMA- en MA-studenten, promovendi en postdocs via beurzen en stipendia om een deel van hun onderzoek in Rome uit te voeren. Wij zien deze functie van het KNIR als primair en zullen voorrang geven aan deze groep bij het toekennen van ruimte en middelen. We zullen extra aandacht besteden aan de groep afgestudeerden die een promotie traject ambieert, door hen te coachen als staf en met de gemeenschap. Ook self-funded PhDs mogen nu bij KNIR-aanvragen indienen voor onderzoekverblijven. Essentieel onderdeel van het verblijf van de bursalen aan het KNIR is hun bijdrage aan de KNIR Debates. De Debates vinden tweewekelijks plaats en bieden bursalen de gelegenheid hun *work in progress* te presenteren aan de KNIR-gemeenschap (i.e. de KNIR-staf en alle op dat moment aan het KNIR verblijvende docenten, onderzoekers en studenten, inclusief de artist in residence en journalist in residence) en met hen hierover in gesprek te gaan. De Debates zijn bij uitstek interne evenementen en een concreet bewijs hoe vruchtbaar de interdisciplinaire ontmoeting van onderzoekers kan zijn.

- KNIR Fellows en Associated Researchers

Het nieuwe KNIR Fellow programma beoogt getalenteerde, 'early career' academici met een groot academisch netwerk in Rome en een voor het KNIR relevant onderzoeksprofiel aan het KNIR te binden voor een of twee jaar. Het profiel is postdoc-UD, en vaak internationaal. De Fellows verblijven niet (geregeld) op het instituut maar doen mee aan de events, en krijgen de kans een onderzoeksbijeenkomst op het instituut te organiseren. Het Fellow-programma heeft een duidelijk grote meerwaarde voor zowel het instituut als de Fellows, en we zullen dit programma consolideren. Daarnaast hebben wij externe onderzoekers die

structureel meewerken aan de onderzoeksprojecten van het KNIR, of zelf met een project naar het KNIR zijn gekomen. Deze categorie noemen we associated researchers. Momenteel hebben wij zes fellows, zeven associated researchers, en één Senior Fellow: prof. Marijke Gnade, die haar Satricum-opgraving naar het KNIR heeft (terug)gebracht.

- KNIR Museum Fellows

Een aparte vermelding betreft de Museum Fellows. In 2021 zijn wij gestart met het programma, waarmee we aansluiting zoeken bij de museale wereld door gevestigde curatoren of andere onderzoekers die zich op musea en collecties richten aan te trekken. De Museum Fellows dragen bij aan het onderwijs, ook door de stages die de Museum Fellows kunnen organiseren bij het instituut. Momenteel hebben wij twee Museum Fellows.

-KNIR Research Alliances

Research Alliances zijn samenwerkingsverbanden waarin het KNIR als partner betrokken is bij grote, meerjarige, extern gefinancierde onderzoeksprogramma's. Het KNIR heeft op dit moment vier Research Alliances. Dit betreft projecten die door de ERC (Brasiliae), NWO Zwaartekracht (Scoop), Cultuurfonds (Portugal) en NWA (Limes) gefinancierd worden. Uit alle vier zijn inmiddels concrete resultaten voortgekomen in de vorm van onderzoeksbijeenkomsten en/of bijdragen aan onderwijs. De Research Alliances helpen om samenwerkingen te verduidelijken en zichtbaar te maken. Het is ook een manier van kwaliteitsborging. De acquisitie voor komende jaren loopt.

- Visiting Professors

Samen met de andere NWIB instituten hebben wij een programma voor visiting professorships. Dit betreft onderzoeksverblijven tot drie maanden voor onderzoekers vanaf UD-niveau. Accommodatie en reiskosten zijn gedekt, voor onderwijsvervangende moet zelf ondersteuning gezocht worden. De visiting professors doen mee aan de evenementen en organiseren een onderzoeks- en een onderwijscomponent aan het KNIR, zoals een workshop die openstaat voor RMA-PhD studenten.

-KNIR Colloquia

Ieder jaar kunnen kandidaten inschrijven voor twee KNIR Colloquia. Dit zijn 2-3 daagse onderzoeksbijeenkomsten op het KNIR die de loopbaan van de organisator een boost kan geven. Er is een budget van 12,500 euro voor ieder colloquium beschikbaar. De Colloquia staan open voor alle richtingen onderzoek. Het is deel van de verbredingsagenda.

-KNIR Research Dialogues

De KNIR Research Dialogues vinden sinds het voorjaar van 2021 regelmatig plaats. De Dialogues worden inhoudelijk ingevuld rond het overkoepelend KNIR-onderzoeksthema van kolonialisme in zijn vele vormen. Sprekers zijn gerenommeerde of opkomende wetenschappers. De KRD zijn ook online te volgen.

-KNIR-RUG Onderzoeksproject Classical Repertoires

Speciale vermelding verdient het nieuwe project met de titel *Classical Repertoires in Settler Colonialism: Territoriality – Legality – Indigeneity*. De RUG heeft geïnvesteerd in de onderzoeks- en internationaliseringsagenda van het KNIR. Het project bevordert samenwerking tussen RUG- en andere Nederlandse en internationale onderzoekers en het KNIR. Het project is in oktober van start gegaan met een intensieve workshop met collega's van de RUG, de UU en de wetenschappelijke staf van het KNIR als kernteam. De investering wordt besteed aan de aanstelling van een postdoc (dr. Dinah Wouters) bij Geschiedenis aan de RUG, een gedeeltelijke onderwijsvervanging voor dr. Jeremia Pelgrom van Oude Geschiedenis bij de RUG, en een aantal activiteiten. De groep werkt samen aan drie work packages die de betekenis van klassieke modellen van kolonisatie in latere koloniale projecten onderzoeken. De ideologie van vestigingskolonisatie is vaak als modern fenomeen gezien. In dit project doen we onderzoek naar de mogelijk klassieke wortels van deze ideologie. De aanpak is interdisciplinair en onderzoekt de territoriale basis van vestigingskolonies, de juridische raamwerken die hiervoor nodig waren, en de rol van inheemsheid in deze projecten. Collega's van de RUG bij Rechten, International Relations, Geosciences, GIA en GLTC zijn hierbij betrokken, net als specialisten van zuster- en internationale universiteiten. Er is een serie workshops gepland, een aantal publicaties en een aanvraag voor vervolgonderzoek.

-KNIR Material Culture & Cultural heritage Data Lab

Het laboratorium in het souterrain van het instituut is een essentiële aanwinst in onze strategie. Het maakt het praktijkonderwijs mogelijk, aan de hand van materiaal en objecten van het KNIR zelf of van andere onderzoeksinstituten of projecten. Hier komen onderzoek en onderwijs direct samen. Studenten werken mee met het uitwerken van de vondsten van KNIR-, nationale en internationale onderzoeksprojecten (Cornell, Melbourne en RU: Marzuolo, RUG: Crustumerium, Molise en Portugal projecten, RU: via Appia), of werken aan archeologische vondsten voor hun (R)MA-scriptie.

Naast apparatuur om met materiele cultuur te werken, is er de infrastructuur voor digitale toepassingen. Projecten werken hier met studenten in korte workshops of langere stages aan bijvoorbeeld remote sensing data, 3D modelleren, en GIS-toepassingen. Hier worden ook de digitale data van KNIR-projecten bewerkt en beheerd.

De komende jaren willen we de mogelijke technieken die uitgevoerd kunnen worden uitbreiden. Het lab wordt nu al intensief gebruikt en er is intussen een wachtrij voor initiatieven. Dr. Anita Casarotto, associated researcher en postdoc, is tijdelijk verantwoordelijk voor de coördinatie.

-Bibliotheek

De bibliotheek vervult een letterlijk centrale rol in het instituut en zijn bewoners, aangevuld met een bescheiden maar regelmatig bezoek door externen. De collectiestrategie volgt de onderzoeksvelden van het instituut. Bij het aantrekken van een vervanger voor Janet Mente in 2024 zullen we een nieuwe, integrale strategie uitzetten waarbij ook de andere, digitale en fysieke collecties en archieven van het KNIR zullen worden meegenomen (zie boven bij 3).

-Databanken, platforms (drie voorbeelden)

-Fasti Online Survey platform voor archeologische data

Het KNIR draagt samen met de AIAC zorg voor het *Fasti Survey* project. Dit is een digitaal platform waarin het archeologische surveyonderzoek in het westelijke Mediterrane gebied wordt opgenomen. Daaraan gekoppeld is het A rated [Journal Fasti Folder](#), dat door de KNIR-staf wordt bezorgd. Momenteel wordt financiering gezocht om een volgende stap te zetten en de toekomst van het platform te waarborgen. Een samenwerking met de bibliotheek en geodienst van de RUG maakt hier deel van uit.

-Het *Parochiale Archieven Project* (PAP) – een papieren inventarisatie van Nederlanders en Vlamingen in Rome in de periode van ca. 1550 tot 1700, gebaseerd op transcripties uit de Romeinse parochiale archieven. De bedoeling is om de gegevens van dit project als Linked Open Data toegankelijk te maken, zodat wereldwijd onderzoekers van deze gegevens gebruik kunnen maken. Dr. Asker Pelgrom begeleidt dit project.

-De *Santa Prisca* is een vroegchristelijke kerk op de Aventijn waaronder naast een Romeinse insula een van de belangrijkste mithrea van de wereld ligt. Hier is opgegraven onder leiding van het Nederlands instituut in de jaren 50 en 60 van de vorige eeuw. De opgravingsdocumentatie is niet volledig gepubliceerd maar van grote waarde. De conservatie van het materiaal (notitieboeken, foto's, stratigrafische tekeningen) en de ontsluiting ervan is een van de doelstellingen van het KNIR.

-Publicaties

-KNIR Papers

De instituutserie nieuwe stijl sinds 2014, bezorgd door de wetenschappelijke staf. De boeken bevatten aan het KNIR uitgevoerd of verwant onderzoek. De serie loopt soepel door, mede door de prettige samenwerking met uitgeverij Quasar. We zijn momenteel bezig om de serie nog gemakkelijker digitaal aan te bieden ism Groningen University Press.

-[Tijdschrift Fasti Folder](#). Archeologisch digitaal tijdschrift met landschapsarcheologische publicaties. Wordt door de KNIR-staf wordt bezorgd.

Maatschappelijke positionering

Het KNIR richt zich uitdrukkelijk op wetenschappelijk onderzoek en onderwijs, met een ook in internationaal opzicht grote nadruk op de ontwikkeling van jonge onderzoekers. Het KNIR richt zich bij zijn activiteiten daarom meestal op een gespecialiseerd wetenschappelijk publiek. Evenementen voor een breder wetenschappelijk geïnteresseerd publiek zijn bijvoorbeeld de publiekslezingen die gekoppeld worden aan een congres of colloquium, en de KNIR Research Dialogues. Een aantal activiteiten per jaar is expliciet gericht op een niet-wetenschappelijk publiek, zoals een open dag op het KNIR voor de omwonenden, de Nacht van Rome, georganiseerd in Nederland door de KNIR-ambassadeurs, bijeenkomsten van de Vrienden van het KNIR. Tijdens het archeologisch veldwerk in Molise, Lazio en Portugal maken publiekspresentaties en rondleidingen voor de lokale gemeenschappen en instanties deel uit van de valorisatie.

De ontsluiting van cultureel erfgoed op het web met de verschillende digitale platforms, net als de voorgenomen ontsluiting van de collecties en archiefmateriaal van het KNIR zelf, dienen ook zowel een strikt wetenschappelijk als meer algemeen publiek doel.

Ondanks een continu en groot aanbod zijn we terughoudend met het plannen van veel culturele evenementen. Bij de ontwikkeling als wetenschapper hoort evenwel een brede maatschappelijke en culturele blik. Bij passende evenementen scheppen we de voorwaarden voor het leggen van contacten met bijvoorbeeld de kunstwereld en de journalistiek. Het bestaande Artist in Residence programma wordt door de huidige selectie directer gekoppeld aan de onderzoeksagenda van het KNIR, omdat een betere integratie in de Romeinse en KNIR-omgeving bevorderlijk voor zowel de kunstenaar als de KNIR-gemeenschap is. Toonaangevende kunstenaars als Rini Hurkmans (sculptuur Sint Pieter), Irma Boom (Vaticaanse en KNIR bibliotheek), de Onkruidenier ('archeologisch' veldwerk Pontijnse vlakte) en Babs Bakels (oud Romeinse grafrituelen) creëren hiermee grote meerwaarde voor de KNIR gemeenschap.

Een nieuw instrument is de Journalist in Residence, die samen met het Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten is ingesteld. We zijn ervan overtuigd dat deze ontmoeting (eerste en huidige JIR: Rosa van Gool, Volkskrant) ook waardevolle interacties zal opleveren.

In de komende jaren willen we een bescheiden programma maken waarin studenten en onderzoekers onderzoeksgegevens op niet-standaard tekstuele wijze kunnen overbrengen aan collega's maar ook een breder publiek, bijvoorbeeld d.m.v. podcast of beeld, gebruik makend van ons cultureel-artistische netwerk.

Tot slot

Met deze voornemens en instrumenten, willen wij het KNIR de komende jaren laten floreren als onderzoeksinstituut voor jonge en senior onderzoekers. We willen de omstandigheden creëren waarin de onderzoekers zowel individueel als gezamenlijk grote vragen uit de geschiedenis benaderen. Het KNIR outilleert ze hierbij met een arsenaal aan gespecialiseerde en vernieuwende invalshoeken en (technische) methoden.

Uiteraard is het ondersteunende personeel van cruciaal belang voor het verwezenlijken van de ambities die in deze strategienota zijn beschreven. De aanwezigheid ter plaatse van een bedrijfsvoerder is daarin een gunstige ontwikkeling. Wat betreft de ondersteunende processen zal de komende tijd de nadruk liggen op het vinden van een goede balans tussen de omvang van de taken en de beschikbare formatie. Een gedetailleerde taakanalyse bij de verschillende teams is in voorbereiding, waarbij ook kritisch gekeken zal worden naar welke taken het best belegd kunnen worden. De ambitie is om vooral de ondersteuning van de wetenschappelijke staf te optimaliseren.

Op deze wijze hopen wij het instituut bloeiend en dynamisch in de richting van zijn 125-jarig jubileum te leiden.